

SITUATIERAPPORT Departementaal Crisiscentrum VWS | Nieuw Coronavirus

1. GEGEVENS	
Aan	5.1.2e Veiligheidsregio's 5.1.2e Publieke Gezondheid GGD-GHOR Nederland Informatieteam NCTV Departementale crisiscentra RIVM
Periode	18 - 24 april 2020
Nummer	10
Planning	Wekelijks
Classificatie	Bestemd voor VR, DPG en GGD en GHOR organisaties

2. INFORMATIEBEELD
<p>Kernverhaal</p> <p>In de regio Wuhan in China startte in december 2019 een uitbraak van een nieuw coronavirus. Dit virus kan de ziekte COVID-19 veroorzaken. Het nieuwe virus heeft zich inmiddels wereldwijd verspreid. Ook in Nederland zijn COVID-19 patiënten en zijn er patiënten overleden aan het virus. Het Nederlandse beleid is erop gericht om verspreiding maximaal te controleren en zo de druk op de zorg te minimaliseren.</p> <p>Feiten – stand van zaken 24-04-2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het totaal aantal positief geteste patiënten: 36.535 (+806) - Het totaal aantal gemelde patiënten opgenomen (geweest) in het ziekenhuis: 10.281 (+123) - Het totaal aantal gemelde overleden personen: 4.289 (+112) <p>De testcapaciteit is verruimd. Dit is ook te zien in het percentage positief geteste personen dat inmiddels afgenomen is tot onder de 20%. De effecten van de maatregelen zijn zichtbaar. Het aantal in het ziekenhuis opgenomen patiënten in Nederland vertoont nog steeds een dalende lijn. Dat geldt ook voor het aantal patiënten opgenomen op de intensive care en het aantal mensen die met een laboratorium bevestigde infectie zijn overleden, zij het dat deze dalingen minder snel gaan in vergelijking met die van het aantal in het ziekenhuis opgenomen patiënten.</p>

3. ORGANISATIE/OPSCHALING
<p>Huidige maatregelen</p> <p>Op 21 april heeft premier Rutte op een persconferentie na de MCCb bekend gemaakt dat er een beperkte versoepeling van een aantal maatregelen zal komen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scholen, inclusief het speciaal (basis)onderwijs, en de dag- en gastouderopvang openen op 11 mei hun deuren en starten weer (gedeeltelijk) met onderwijs. Kinderen kunnen naar de buitenschoolse opvang (BSO) op de dagen dat zij naar school gaan. • Scholen in het voortgezet onderwijs kunnen voorbereidingen treffen zodat leerlingen in het voortgezet onderwijs vanaf dinsdag 2 juni weer (deels) naar school kunnen. • Kinderen en jongeren krijgen vanaf 29 april meer ruimte voor georganiseerde buitensport en –spel (geen officiële wedstrijden); kinderen tot en met 12 jaar kunnen onder begeleiding samen buiten sporten. Jongeren van 13 tot en met 18 jaar mogen onder begeleiding buiten sporten met elkaar, maar dan met 1,5 meter afstand ertussen. • Topsporters kunnen op aangewezen trainingslocaties de training hervatten als zij 1,5 meter afstand in acht nemen. <ul style="list-style-type: none"> - Evenementen vormen helaas een risico op te snelle en te brede verspreiding van het virus. Het verbod op evenementen wordt verlengd tot 1 september. - De meeste beperkingen zullen echter tot en met in ieder geval 19 mei van kracht blijven. In de week vóór 19 mei beoordeelt het kabinet wat er voor de periode daarna nodig is.

Nieuwe aanwijzing

Naar aanleiding van de maatregelen die bekend zijn gemaakt op 21 april, heeft de minister van VWS, mede namens de minister van JenV, op 24 april een nieuwe aanwijzing verzonden aan de voorzitters van de veiligheidsregio's. Deze is tot stand gekomen in overleg met de veiligheidsregio's, OM, politie en departementen. In deze opdracht zijn de eerdere aanwijzingen (m.u.v. de aanwijzing op 17 april voor vijf veiligheidsregio's met een luchthaven) verwerkt en aangepast. De nieuwe opdracht betreft de periode vanaf 29 april tot en met 19 mei 2020. De opdracht inzake het verbod voor evenementen wordt verlengd tot 1 september 2020. Verder zijn maatregelen toegevoegd op het gebied van sporten voor kinderen en topsport en het openstellen van het (speciaal) basisonderwijs en kinderopvang. Daarnaast zijn enkele verduidelijkingen en kleine aanvullingen ingevoegd.

Zorgcapaciteit buiten het ziekenhuis - Monitor GGD GHOR Nederland en LOT-C

GGD GHOR Nederland rapporteert, in samenwerking met het LOT-C, over de voortgang van de ontwikkelingen en prognoses ten aanzien van de zorgcapaciteit buiten het ziekenhuis, de verdeling van persoonlijke beschermingsmiddelen, de testcapaciteit en het aantal testen dat door de GGD'en wordt uitgevoerd bij zorgmedewerkers. Voor dit moment is er in de regio's voldoende zorgcapaciteit voor kwetsbare patiënten buiten het ziekenhuis gerealiseerd. Er is een informatievoorzieningssysteem gerealiseerd dat een [geïntegreerde rapportage](#) opgeleverd. De komende weken wordt dit systeem verder verfijnd en geautomatiseerd.

4. OORDEEL / ONDERWERPEN**Onderwerpen uit het Kamerdebat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus - 22 april**

- **Outbreak en impact management:** Segers (CU) opperde om naast een Outbreak Management Team ook een Impact Management Team in het leven te roepen. Premier Rutte wees erop dat de SER-voorzitter Mariëtte Hamer al het initiatief had genomen voor een denktank die kan gaan adviseren. Onder andere het CPB, het SCP, CBS, DNB en de WRR nemen daaraan deel.
- **Wob-verzoeken:** Van Kooten Arissen vraagt zich af waarom Wob-verzoeken nog niet zijn toegekend. Minister de Jonge belooft op een later moment met alle relevante documenten te komen, maar daar is op dit moment te weinig tijd voor.
- **Verpleeg- en verzorgingshuizen:** Door het gebrek aan beschermingsmiddelen gaan veel medewerkers van verpleeg- en verzorgingshuizen "met angst in het lijf" naar hun werk, benadrukt Marijnissen (SP). Ze zijn volgens haar bang om zelf besmet te worden, maar ook om de bewoners te besmetten. Ook Asscher (PvdA) vraagt aandacht voor de "drama's in verpleeg- en verzorgingshuizen": er zijn nog steeds te weinig mondkapjes. Minister de Jonge erkent dat er nog steeds schaarste is, maar dat het beter gaat. Ook worden de beschikbare middelen nu beter verdeeld.
- **Testcapaciteit:** De mogelijkheden om te testen zijn verruimd, maar de capaciteit blijft deels onbenut. Dit bevreemdt veel woordvoerders. Komt het door bureaucratie of zijn er andere oorzaken? Minister de Jonge gaf aan dat de capaciteit nog niet volledig nodig blijkt te zijn. De belemmeringen die er waren, zijn de afgelopen week weggenomen. Er is ruimte om ook basisschoolleraren en medewerkers van de kinderopvang te gaan testen.
- **App en contactonderzoek:** Minister de Jonge benadrukt dat bron- en contactonderzoek de kern zijn bij de bestrijding van infectieziekten. Op veel plekken is en wordt dit nu ook uitgebreid. Een app kan daarbij helpen, maar het is volgens de minister niet zeker dat die er snel komt.

Testen zorgverleners

Het aantal door de GGD'en geteste personen ligt momenteel rond de 1500 per dag. Dat betekent dat er nog veel ruimte is voor het afnemen van meer testen. Testen van zorgmedewerkers is in principe een werkgeversverantwoordelijkheid. In het geval van COVID-19 is, vanwege de bijzondere situatie, ervoor gekozen om de GGD te vragen de organisatie voor testen van medewerkers buiten het ziekenhuis op zich te nemen. Bedrijfsartsen en instellingsartsen kunnen de triage uitvoeren en doorverwijzen naar de GGD voor de test.

GGD'en zijn bereid de triage te doen als er geen andere arts beschikbaar is. Dit kan het geval zijn bij kleinere zorginstellingen. Zij kunnen hierover met de GGD in hun regio afspraken maken. De financiering van de testen verloopt via de GGD.

Uitbreiden testbeleid

In navolging van het advies van het OMT om basisscholen, kinderdagverblijven, speciaal onderwijs en buitenschoolse opvang te openen na de meivakantie, is besloten op basis van het advies van het OMT om laagdrempelig testen van het personeel werkzaam in deze sectoren mogelijk te maken, als ze klachten hebben.

Testen binnen handhaving en toezicht

Minister De Jonge heeft besloten dat naast politieagenten ook andere professionals in handhaving en toezicht getest moeten kunnen worden en verwacht van GGD'en dat zij deze testen afnemen, ook bij een incident met een vermoedelijke coronapatiënt. In de kamerbrief is daar het volgende over opgenomen: Ook professionals in handhaving en toezicht krijgen te maken met het Coronavirus. Het kan zijn dat zij tijdens hun werk worden bespuugd of behoest door iemand die het coronavirus heeft. Dit risico lopen ze ook tijdens een reanimatie, vechtpartij, of aanhouding met geweld. Dit veroorzaakt onder deze professionals (politie, BOA's en medewerkers bij Dienst Justitiële Inrichtingen) onrust. Daarom kunnen ook zij getest worden. Daarvoor geldt de volgende procedure:

- De medewerker moet door een incident tijdens het werk een mogelijke besmetting hebben opgelopen
- De medewerker moet symptomen hebben ontwikkeld die passen bij COVID-19
- De medewerker heeft zich gewend tot de bedrijfsarts, die de gezondheidsklachten toetst en vervolgens de medewerker aanmeldt bij de lokale GGD.

De bedrijfsarts zal dan de medewerker toegang verschaffen tot de teststraat.

Commerciële teststraten

Van GGD'en komen vragen over laboratoria die zelfstandig, al dan niet in samenwerking met arbodiensten, testen aanbieden. Alleen geaccrediteerde laboratoria gebruiken testen die kunnen vaststellen of het coronavirus aanwezig is bij een patiënt. Het staat deze laboratoria vrij om testen aan te bieden, mits zij zich houden aan de actuele richtlijnen van het RIVM/LCI. Er zijn ook laboratoria die sneltesten aanbieden (gericht op het aantonen van aanwezigheid van antilichamen). Tot nog toe zijn geen, van de door het RIVM onderzochte, sneltesten geschikt voor diagnostiek bij individuele patiënten. GGD'en zijn door GGD GHOR Nederland erop gewezen dat bij vragen van gemeenten, te overwegen te adviseren om het inrichten van teststraten voor het afnemen van deze tests niet te faciliteren.

Factsheet gebruik type mondklappers

In het kader van een betere verdeling over de verschillende sectoren van de gezondheidszorg en een optimaal gebruik van de beschikbare mondklappers is een [factsheet](#) opgesteld met informatie over in welke situatie welk type mondklapper moet worden gebruikt.

Richtlijn inzet kwetsbare medewerkers

In de LCI-richtlijn COVID-19 en de bijlage Aandachtspunten rondom de inzet van kwetsbare medewerkers zijn na het OMT van 20 april de risicogroepen met verhoogd risico op ernstig beloop scherper omschreven, met name wat betreft chronische hart- en longaandoeningen en diabetes. Tevens zijn ernstig leverlijden en morbide obesitas (BMI > 40) toegevoegd.

Kwetsbare mensen thuis

- Bij kwetsbare mensen die thuis wonen, zoals veel ouderen, kunnen in deze tijd problemen toenemen en zelfs crisissituaties ontstaan. Mensen kunnen extra kwetsbaar worden door ziekte (bijvoorbeeld een besmetting met Covid-19) of groeiende psychische problemen. Ook kan de mantelzorg overbelast raken of wegvallen zodat er onvoldoende zorg en ondersteuning overblijft. Uitgangspunt voor de zorg aan deze kwetsbare mensen is om zo lang mogelijk in te zetten op steun in de thuissituatie. Hierdoor wordt de druk op de medische zorg niet verder vergroot. Tijdig signaleren is daarvoor cruciaal. Het is daarom van groot belang dat de wijkteams, buurtteams en de aanbieders goed en regelmatig vinger

aan de pols houden bij deze kwetsbare mensen. Op basis van dit uitgangspunt zijn voor kwetsbare ouderen vier richtlijnen opgesteld:

- [Richtlijn mantelzorgondersteuning](#)
- [Richtlijn huishoudelijke hulp](#)
- [Richtlijn dagbesteding en -opvang](#)
- [Richtlijn hulpmiddelen](#)

Zie ook <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/04/16/zorg-voor-kwetsbare-mensen-die-thuis-wonen-nader-uitgewerkt>

- Indien zorgverleners die mensen thuis verzorgen vermoeden dat hun cliënt corona verschijnselen heeft, kunnen zij contact opnemen met de huisarts zodat de cliënt getest kan worden. Zorgverleners die zelf klachten krijgen kunnen zich ook laten testen. Ook worden deze zorgverleners nu meegenomen in de nieuwe verdeling van PBM. Indien het thuis met de cliënt niet langer gaat en de zorgverlener wegvalt, worden crisisplaatsen geregeld, dat kan bijvoorbeeld een andere zorglocatie zijn. Dit verloopt via de huisarts. Specifiek voor mantelzorgers is daarnaast een richtlijn gemaakt over welke hulp en ondersteuning er voor hen beschikbaar is (de zogenaamde zorgladder).
- Aangezien door het OMT tot nu toe geadviseerd is geen kwetsbare mensen te bezoeken vanwege het gevaar hen te besmetten, ligt sociale isolatie en eenzaamheid op de loer. Ook worstelen mensen met zingevingsvraagstukken. Er zijn veel initiatieven op gang gekomen eenzaamheid van mensen thuis te helpen verlichten. Diverse organisaties, zoals de Luisterlijn, het Rode Kruis, de ANBO en KBO PCOB/NOOM, hebben hulplijnen ingericht die bereikbaar zijn voor een hulpvraag of een luisterend oor. Er zijn ook platforms die de vele initiatieven verbinden aan vragen van mensen thuis zoals NLvoorElkaar, MijnBuurtje, WeHelpen en #NietAlleen. Soms zijn bij mensen thuis diepere levensvragen aan de orde. Een gesprek met een geestelijk verzorger kan dan een mogelijkheid zijn. De toegang tot geestelijke verzorging in de buurt, wordt weergegeven op de website geestelijkeverzorging.nl. Ondertussen heeft het kabinet het nieuwe OMT-advies overgenomen. Voortaan geldt: wijs bij zelfstandig wonende kwetsbare ouderen één of twee vaste personen aan die de oudere met enige regelmaat blijven bezoeken.
- Nu het testbeleid verruimd is en het verdelingsmechanisme van PBM gericht is op waar het nodig is, wordt gewerkt aan het testen en beschikbaar stellen van PBM voor zorgverleners thuis die cliënten die besmet zijn met Covid-19 (of klachten hebben die hierop lijken) verzorgen of verplegen. Dit betreft bijvoorbeeld mantelzorgers, PGB gefinancierde informele zorgverleners, PBG gefinancierde ZZP-ers etc.

Cijfers COVID-19 patiënten in de huisartsenpraktijk

Het NIVEL volgt de verspreiding van het coronavirus zoals geregistreerd door huisartsen en zal hier, vanaf deze week, wekelijks een [update](#) over geven. Deze cijfers over verspreiding van het virus zijn een aanvulling op bestaande cijfers over ziekenhuisopnames en sterftecijfers. De komende weken publiceren NIVEL daarnaast verdiepende informatie op deze cijfers, bijvoorbeeld cijfers over verspreiding van COVID-19 bij kinderen, bij ouderen of per provincie.

5. COMMUNICATIE

Pers- en publieksinformatie

- In de publiekscampagne 'Alleen samen krijgen we corona onder controle' wordt de urgentie van het gezamenlijk bestrijden van het coronavirus en de verschillende handelingsperspectieven onder de aandacht gebracht. Vanwege de paasdagen wordt de campagne geïntensiveerd en komt er meer nadruk op het volhouden van de maatregelen.
- Het RIVM verzorgt publiekscommunicatie. Op de site van het RIVM is een kaart opgenomen waarin de positieve uitslagen vermeld worden per gemeente. De kaart geeft het totaal aantal positief geteste patiënten weer. Het is geen kaart met het actuele aantal zieke mensen in Nederland. Het RIVM geeft op dit moment geen gegevens over mensen die weer genezen zijn.
- Ook is er publieksinformatie beschikbaar vanuit www.rijksoverheid.nl/coronavirus. Hier komt vanuit de één-overheidsgedachte informatie interdepartementaal bij elkaar met doelgroepgerichte communicatie.

- Op de website corona.steffie.nl legt uitleghulp Steffie moeilijke informatie over het nieuwe coronavirus op een eenvoudige manier uit. De website is speciaal bedoeld voor mensen met een verstandelijke beperking.
- Het NKC verzorgt de brede publieksinformatie en het informatienummer 0800-1351. Dit algemene telefoonnummer is geopend voor vragen van het algemene publiek omtrent het nieuwe coronavirus COVID-19. Inmiddels werken hier 88 mensen om de vragen te beantwoorden.

6. MEER INFORMATIE

Relevante links:

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19>
- <https://www.rivm.nl/>
- Protocol voor de professionals: Landelijk draaiboek uitbraak infectieziekte: <https://ici.rivm.nl/draaiboeken/generiek-draaiboek>
- <https://www.igj.nl/onderwerpen/coronavirus>

Politiek

- [Tweede kamer. Plenair debat over bestrijding van het coronavirus – 12 maart 2020](#)
- [Tweede kamer. Kamerbrief Inzet nationale crisisstructuur COVID-19 – 13 maart 2020](#)
- [Tweede kamer. Kamerbrief Stand van zaken bestrijding COVID-19 – 17 maart 2020](#)
- [Tweede kamer. Kamerbrief Aanscherping bezoek verpleeghuizen i.v.m. COVID-19 – 19 maart 2020](#)
- [Tweede kamer. Kamerbrief COVID-19: Update stand van zaken – 25 maart 2020](#)
- [Tweede kamer. Kamerbrief COVID-19: Update stand van zaken – 31 maart 2020](#)
- [Tweede kamer, kamerbrief COVID-19: Update stand van zaken – 7 april 2020](#)
- [Tweede kamer, kamerbrief COVID-19: Update stand van zaken – 15 april 2020](#)
- [Tweede kamer, kamerbrief COVID-19: Update stand van zaken – 22 april 2020](#)